

A fűrészpor egy új felhasználási módja.

Közli: Péch Dezső, m. k. erdész.

Nem jön-e mindenki, ki a fűrészeknél a nagy fűrészpor-dombokat látja vagy pedig tanuja annak, hogyan szállítgatják a tömérdek hulladékot más helyre, hol kevésbé alkalmatlan, arra a gondolatra, mint lehetne e veszendőbe menő anyagot valami uton-módon értékesíteni? Egyet-mást már megkísértettek vele, anélkül, hogy valami életrevalót hozhattak volna ki belőle. Most azonban, ugylátszik nyitjára akadtak a dolognak. A Baiersdorf és Biach cég által bérelt szászsebesi gőzfűrész gépészenek, Nicht-nek ugyanis sikerült egy kötőszert találni, mely a fűrészport összetömöríti, úgy hogy az ezen alakban gyujtószér gyanánt előnyösen használható. 60⁰/₀ fűrészpor 40⁰/₀ colophoniummal képezi a keveréket, mely szilárd, de a mellett törékeny testté válik. Egy darabka belőle elegendő arra, hogy a kemenczékben a fát meg lehessen gyujtani anélkül, hogy egy csomó gyufa, papiros, faaprólék és idő fecsérletetnék el. 30 cm hosszú s 20 cm széles táblákban, melyek mindenike 50 drb egyenlő nagyságu négyszögü részecskéből áll, lenne Nicht tervezése szerint a kereskedésbe hozandó. Egy részecske belőle — mely gyufával meggyujtva, tüstént tüzet fog — a fa közé téve, oly kitartóan ég, hogy a fa okvetlenül meggyul.

Készítése következőképen történik:

Egy üstben felolvasztatik a colophonium, az említett arálynak megfelelő fűrészpor-mennyiség tétetik belé s addig kevertetik egy fadarabbal, míg az elegyítés nem tökéletes. E meleg folyadék azután mintákba öntetik. A minta 30 cm hosszú, 20 cm széles (belső méret) és 11 cm magas öntöttvas keretből áll, mely egy 5 cm vastag és kivehető gyertyánfa fenékkal van ellátva. Azonkívül van egy másik, az előbbivel

azonos méretű gyertyánfa tábla, mely beeresztett s kiálló kúp-alaku vaslemezkek által répecskékre van osztva; másik felülete vaslemezzel borított és a kiemelés végett két fogantyúval is el van látva. A keveréket a vas keretbe a gyertyánfa alapra öntik, mintegy 20 *mm*-rel vastagabban, mint a milyennek a fűrészpor-táblácska szándékoltatik; reája teszik a koczkára osztott táblát, mely a puha anyagba behatolván, a részecskékre való elkülönítést eszközli, úgy hogy az egyes négyszögek csak vékony rétegek által tartatnak össze s egymástól könnyen elválaszthatók. Az egész egy 5 *cm* csavarral ellátott prés (minden fűrésznél van ilyen a pengék szélén a lyukak képzésére) alá helyeztetik. Legfeljebb egy perczig marad kitéve e nyomásnak, aztán kiveszik onnan s körülbelül 4 perczig kihülés végett állni hagyják. Ez idő alatt a fűrészpor-táblácska annyira megszilárdul, hogy alakját megtartja és a vaskeretből könnyű szerrel kivehető.

Az ára egy ily táblácskának, melylyel 50-szer lehet gyujtani, jelentéktelen csekélyre volna szabható. Napjában egy munkás legalább 200 táblát képes előállítani. Egy táblában — mint már említettett — 10 *dkg* colophonium foglaltatik, tehát a 200 táblában 2000 *dkg*, vagyis 20 *kg*. A colophonium kilogramját 14 krjával árulják. Így 20 *kg*-ért 2 frt 80 kr volna fizetendő. Hozzáadva a 90 kr napszámot, az egész 200 táblára vonatkozó kiadás 3 frt 70 krt tenne. Ezt 200-zal osztva, egy tábla kerekszámban 2 krba kerülne. Hátra volna még a tüzelőszer számítása, tekintettel azonban arra, hogy a műhelyek tűzhelyeit is fel lehetne e célra használni, továbbá, hogy a colophonium vételnél, ha az nagyobb mennyiségben szereztetnék be, némi árkedvezményt lehetne elérni s végül, hogy több préssel és mintával dolgozva, az egy emberre számított 200 tábla jelentékenyen szaporodnék: azt hiszem, a tüzelőszert, mely különben is a fűrészben értéktelen fahulla-

dékokból áll, az előállítási ár megállapításánál számításon kívül lehet hagyni s így egy tábla a kereskedésekben, vagyis másodkézből 3 krjával volna árusítható.

Mily hasznót lehetne magának az előállítónak a fűrészporból huzni, álljon itt a szászsebesi fűrészre vonatkozólag a következő számítás.

A gőzfűrész évente $14.000\ m^3$ rönköt dolgozik fel fűrészárúnak. Ebből 20% -ot véve, $2800\ m^3$ fűrészpor kerülne ki vagyis súly szerint (egy köbméter luczfenyő súlya $470\ kg$) $1.316.000\ kg$, mely $131.600.000\ dkg$ -ot teszen; ezt 15-tel (egy tábla fűrészpor tartalma) osztva $8.773.300$ darab tábla kerülne ki belőle. Minthogy azonban a fűrészpor minden részét felszedni nem lehet, vegyük csak ennek felét, $4.356.650$ darabot, mely a fűrésztulajdonosnak, darabja után csak egy hatod krajczárnyi hasznót feltételezve (a többi egész 3 krig a kis-kereskedéseknek esnék) $7281\ \text{frt } 84\ \text{krt}$ jövedelmezne.

E számok korántsem tekinthetők megdönthetetleneknek s az egész inkább csak tájékozás kedvéért hozatott fel, kivált míg a közönség közt ez új iparcikk elterjed és a gyáros megismeri készítésének minden csinját-binját, jóval kisebb mérvű haszon fog mutatkozni. De szálljon le bár a fenti $7281\ \text{frt } 84\ \text{kr}$ csak a felére, $3640\ \text{frt } 92\ \text{kr}$ -ra, minden esetre számbaveendő mellékjövedelem lenne ez a fűrészüzletnél egy oly tárgy után, mely eddig nemhogy nyereséget, de kiadásokat és kellemetlenségeket okozott.

Végül megjegyzem még, hogy állítólag Lesel fűrészáru kereskedő gyaluműhelyében (Bukarestben) gyaluforgácsokból ehhez hasonló (az összetétel felől nincs tudomásom) táblákat készít, mik ott rendkívüli jó keletnek örvendenek.